

Harlan Coben

Spoorloos



1

Drie dagen voor haar dood vertelde mijn moeder me – het waren niet haar laatste woorden, maar wel bijna – dat mijn broer nog leefde.

Dat was het enige wat ze zei. Ze ging niet in op details. Ze zei het maar één keer. En ze was er niet best aan toe. De morfine had haar hart al in zijn dodelijke greep. De kleur van haar huid hield het midden tussen geel en verblekend zonnebruin. Haar ogen waren diep weggezonden in hun kassen. Ze sliep bijna de hele tijd. Ze zou, om precies te zijn, nog één helder moment hebben – als dit een helder moment was geweest, wat ik zeer betwijfelde – zodat ik nog de gelegenheid kreeg tegen haar te zeggen dat ze een geweldige moeder was geweest, dat ik veel van haar hield, en vaarwel. We praatten nooit over mijn broer. Dat wilde niet zeggen dat we niet aan hem dachten alsof ook hij aan haar bed zat.

‘Hij leeft nog.’

Dat was wat ze zei. En als het waar was, wist ik niet of dat goed of slecht was.

We begroeven mijn moeder vier dagen later.

Toen we naar huis waren teruggekeerd voor de sjiva, beende mijn vader grimmig heen en weer over het rulle tapijt in de woonkamer. Zijn gezicht was rood van woede. Ik was er, uiteraard. Mijn zuster

Melissa was overgevlogen uit Seattle met haar echtgenoot Ralph. Tante Selma en oom Murray drentelden rond. Sheila, mijn *soulmate*, zat naast me en hield mijn hand vast.

En dat was het zo'n beetje.

Er was maar één bloemstuk, een schitterend, monsterachtig geval. Sheila glimlachte en kneep in mijn hand toen ze het kaartje zag. Geen woorden, geen bericht, alleen de tekening



Pa keek steeds door de erkerramen naar buiten – de ramen die in de afgelopen elf jaar tweemaal met een BB-gun aan gruzelementen waren geschoten – en mompelde half binnensmonds: ‘Hufters.’ Hij draaide zich om wanneer hem weer iemand te binnen was geschoten die niet was komen opdagen. ‘Godsamme, je zou toch denken dat de Bergmans hun neus wel even konden laten zien.’ Dan deed hij zijn ogen dicht en wendde zijn gezicht af. De woede vrat zich opnieuw door hem heen, smolt samen met het leed tot iets waar hij niet tegenop kon.

Voor de zoveelste keer bedrogen in een decennium dat stijf stond van bedrog.

Ik had behoefte aan frisse lucht.

Ik stond op. Sheila keek bezorgd naar me op. ‘Ik ga een eindje lopen,’ zei ik zachtjes.

‘Zal ik meegaan?’

‘Nee, hoeft niet.’

Sheila knikte. We waren nu bijna een jaar samen. Ik had nog nooit een partner gehad die zo goed op mijn nogal eigenaardige stemmingen was afgesteld. Ze kneep in mijn hand met nog een ik-hou-van-je en de warmte verspreidde zich door me heen.

Onze voordeurmat was van hard kunstgras, hij had van een oefenveldje voor golfers gejat kunnen zijn, met een plastic madeliefje in de linkerbovenhoek. Ik stapte eroverheen en liep door Downing Place. Aan weerskanten van de straat geestdodend gewone huizen, twee verdiepingen, daken afgewerkt met aluminium, circa 1962. Ik had mijn donkergrijze pak nog aan. Het prikte in de hitte. De wrede zon beukte op me neer als een drummer en een pervers deel van mij vond dat het een prachtige dag was om weg te rotten. In een flits zag ik de glimlach van mijn moeder, de glimlach die de hele wereld had doen oplichten – de glimlach van vóór het was gebeurd. Ik stopte het beeld weg.

Ik wist waar ik naartoe ging, al denk ik niet dat ik dat tegenover mezelf zou hebben toegegeven. Ik werd ernaartoe getrokken door een onzichtbare kracht. Sommigen zouden het masochistisch noemen. Anderen zouden opmerken dat het misschien iets te maken had met het sluiten van een cirkel. Volgens mij ging het om geen van beide.

Ik wilde gewoon de plek zien waar het allemaal was geëindigd.

Overal om me heen hoorde en zag ik de drukte van zomer in een buitenwijk. Kinderen fietsten joelend langs. Meneer Cirino, die aan Route 10 een verkoopkantoor had voor Ford/Mercury, was zijn gras aan het maaien. Meneer en mevrouw Stein, die een keten gereedschapswinkels hadden opgebouwd die was opgeslokt door een grotere keten, liepen hand in hand te wandelen. Bij de Levines waren ze *touch football* aan het spelen, maar ik kende geen van de deelnemers. Barbecuerook walmde op uit de achtertuin van de Kaufmans.

Ik kwam langs het huis waar de familie Glassman had gewoond. ‘Malle’ Mark Glassman was dwars door de glazen tuindeuren gestormd toen hij zes was. Hij speelde dat hij Superman was. Ik kon me het gekrijs en het bloed nog herinneren. Er waren meer dan veertig hechtingen nodig geweest. Malle Mark was groot geworden en een of andere IPO-start-up miljardair geworden. Ik denk niet dat hij nog steeds Malle Mark wordt genoemd, al weet je het nooit natuurlijk.

Op de hoek stond het huis van de familie Mariano, dat nog steeds die weerzinwekkende kleur van gelige fluim had en een plastic hert dat het pad naar de voordeur bewaakte. Angela Mariano, de wilde meid van onze wijk, was twee jaar ouder dan wij en van een superieur, ontzag inboezemende soort. De eerste pijnlijke steken van diepgewortelde hormonale verlangens heb ik gevoeld toen ik Angela in haar achtertuin zag zonnen in een geribbeld haltertopje dat een uitdaging vormde voor de zwaartekracht. Het water was me letterlijk in de mond gelopen. Angela had altijd ruzie met haar ouders en rookte stiekem in het schuurtje achter haar huis. Haar vriendje had een motorfiets. Ik ben haar vorig jaar in de stad tegengekomen op Madison Avenue. Ik had gedacht dat ze er verlopen zou uitzien – ze zeggen tenminste altijd dat het zo gaat met het eerste meisje waar je hopeloos geil op was – maar Angela zag er fantastisch uit en leek erg gelukkig.

Een sproeier beschreef zijn trage boog voor het huis van Eric Frankel op nummer 23. Eric had een bar mitswa met als thema ‘ruimtevaart’ gehad in de Chanticleer in Short Hills toen we allebei in de brugklas zaten. Het plafond was in planetariumstijl versierd –

een zwarte hemel met sterrenconstellaties. Ik had een plaatskaartje voor ‘Tafel Apollo 14’. In het midden van de zaal stond een prachtige raket op een oerwoudgroen lanceerterrein. De kelners, uitgedost in realistisch uitziende ruimtepakken, waren zogenaamd bemanningsleden van de Mercury 7. ‘John Glenn’ bediende ons. Cindi Shapiro en ik glipten naar de ceremoniekamer en vrijden daar een vol uur. Het was mijn eerste keer. Ik wist niet wat ik deed. Cindi wel. Ik herinner me dat het heerlijk was, zoals haar tong me op onverwachte manieren streelde en schokjes bezorgde. Maar ik herinner me ook hoe mijn aanvankelijke bekoring na een minuut of twintig veranderde in, tja, verveling – een verward ‘en nu?’ samen met een naïef ‘is dat nou alles?’

Toen Cindi en ik steels terugkeerden naar Cape Kennedy’s Apollo 14, een tikje verformfaaid en roezig van het vrijen (de Herbie Zane Band trakteerde de zaal op ‘Fly Me to the Moon’) trok mijn broer Ken me opzij. Hij eiste details. Die ik natuurlijk maar al te graag verstrekte. Hij beloofde me met die glimlach van hem en een *high five*. Toen we die avond in ons stapelbed lagen, Ken boven, ik onder, en op de radio ‘Don’t Fear the Reaper’ (Kens favoriete nummer) van Blue Oyster Cult werd gedraaid, vertelde mijn oudere broer me wat ik weten moest, gezien vanuit het oogpunt van een veertienjarige. Ik zou er later achter komen dat hij het hoofdzakelijk mis had (een beetje te veel nadruk op de borsten), maar wanneer ik aan die avond terugdenk, moet ik altijd glimlachen.

Hij leeft nog...

Ik schudde mijn hoofd en sloeg rechtsaf op de hoek van Coddington Terrace bij het huis waar de familie Holders had gewoond. Dit was de route die Ken en ik altijd hadden gelopen naar de Burnet Hill Elementary School. Vroeger was er een geplaveid pad tussen twee huizen geweest waardoor je een stuk kon afsnijden. Ik vroeg me af of dat er nog steeds was. Mijn moeder – iedereen, zelfs kinderen, noemde haar Sunny – volgde ons altijd zogenaamd ongezien naar school. Ken en ik sloegen onze ogen ten hemel wanneer ze achter bomen wegdook. Ik glimlachte nu ik terugdacht aan haar overdreven zorg om ons. Ik had het altijd gënant gevonden, maar Ken had er zijn schouders over opgehaald. Mijn broer was zo zelfverzekerd *cool* dat hij zich van zoiets niets hoefde aan te trekken. Ik was dat niet.

Ik voelde een steek en liep door.

Misschien verbeeldde ik het me alleen maar, maar er werd naar me gekeken. De fietsen, de stuitende basketballen, de sproeiers en grasmaaiers, de kreten van de footballspelers – alles leek te verstom-

men wanneer ik langskwam. Sommigen staarden uit nieuwsgierigheid omdat een onbekende man die op een zomeravond in een donkergrijs pak door hun straat liep, een nogal eigenaardig verschijnsel was. Maar de meesten – nogmaals, daar leek het tenminste op – keken in afgrijzen naar me omdat ze me herkenden en niet konden geloven dat ik het waagde deze heilige grond te betreden.

Zonder aarzelen liep ik naar het huis aan Coddington Terrace 47. Mijn das hing half los. Ik stak mijn handen diep in mijn broekzakken. Mijn teen raakte het punt waar straat en stoep elkaar ontmoetten. Wat deed ik hier? Ik zag een gordijn bewegen in de zitkamer. Het gezicht van mevrouw Miller verscheen achter het raam, uitgemergeld en spookachtig. Ze keek me fel aan. Ik verroerde me niet, liep niet weg. Eventjes bleef ze giftig naar me kijken en toen kreeg haar gezicht, tot mijn verbazing, een zachtere trek. Het was alsof ons wederzijdse leed een soort band scheidde. Mevrouw Miller knikte tegen me. Ik knikte terug en voelde de tranen opwellen.

U hebt de reportages misschien gezien op *20/20* of *Prime Time Live* of een ander derderangs televisieprogramma. Voor degenen die het niet hebben gezien, hierbij de officiële versie: Elf jaar geleden, op 17 oktober, heeft mijn broer Ken Klein, die toen vierentwintig jaar oud was, in de stad Livingston in New Jersey ons buurmeisje Julie Miller op beestachtige wijze verkracht en gewurgd.

In de kelder van haar huis. Aan Coddington Terrace 47.

Daar is haar lijk gevonden. Het bewijsmateriaal heeft niet onomstotelijk uitgewezen of ze daar in die haveloze kelder is vermoord of pas na haar dood achter de zwart-wit gestreepte bank met vochtplekken is gedumpt. De meeste mensen denken dat het in de kelder is gebeurd. Mijn broer heeft aan de politie weten te ontkomen en is naar een onbekende bestemming gevlucht – althans, ik zeg het nogmaals, dat is de officiële versie.

De afgelopen elf jaar is het Ken steeds weer gelukt door de mazen van een internationaal sleepnet te glippen. Hij is echter viermaal ‘ge-signaleerd’.

De eerste keer was ongeveer een jaar na de moord, in een klein vissersdorp in het noorden van Zweden. Interpol stortte zich op het dorp, maar mijn broer slaagde erin aan hun greep te ontsnappen. Naar verluidt was hij gewaarschuwd. Ik heb geen flauw idee hoe of door wie.

Vier jaar later was hij in Barcelona gezien. Ken had daar – om de krantenberichten maar even te citeren – ‘een haciënda met uitzicht

op de oceaan' gehoord (Barcelona ligt niet aan een oceaan) samen met – ik citeer alweer – 'een sierlijke, donkerharige vrouw, wellicht een flamencodanseres'. Het was maar liefst een aldaar vakantievierende inwoner van Livingston die beweerde Ken en zijn Castiliaanse geliefde aan het strand te hebben zien dineren. Mijn broer werd beschreven als gebruind, fit, gekleed in een wit overhemd met open boord, met aan zijn voeten instapschoenen zonder sokken. De man uit Livingston, ene Rick Horowitz, had samen met mij in de vierde klas van de lagere school gezeten, bij meneer Hunt. Drie maanden lang had Rick in de pauze voor het vertier gezorgd door rupsen te eten.

De Ken uit Barcelona wist wederom aan de lange arm van de wet te ontsnappen.

De laatste keer dat mijn broer zou zijn gezien, was op een skipiste voor gevorderden in de Franse Alpen (interessant, want vóór de moord had Ken nooit geskied). Ook dat leverde niets op, behalve een documentaire op *48 Hours*. Door de jaren heen was de vluchtelingenstatus van mijn broer de criminele versie geworden van VH1's *Where Are They Now?*, de kop opstekend wanneer er weer een gerucht kwam bovendrijven of, wat mij eerder leek, wanneer de derde-rangs zender weinig nieuws te melden had.

Het sprak vanzelf dat ik de 'achtergrondverslagen' over 'de moord van goeden huize' of welke pakkende titel ze er ook voor wisten te bedenken, haatte. In de 'speciale reportages' (ik moet nog zien dat ze zo iets een keer een 'gewone reportage' noemen, want iedereen heeft dit onderwerp al uitgemolken) toonden ze altijd dezelfde foto's van Ken in zijn witte tennistenue – hij heeft een tijdje op nationaal niveau gespeeld – met zijn meest uitgestreken smoel. Geen idee waar ze die vandaan hadden. Op de foto's zag Ken er zo knap uit dat dát alleen al de mensen tegen hem in het harnas joeg. Hooghartig, Kennedy-kapsel, bruinverbrande huid afstekend bij het wit, parelwitte lach. De Ken van de foto's zag eruit als een van die bevoorrechte lieden (was hij niet) die dankzij hun charme met gemak door het leven zeilden (was een beetje zo) en een vette bankrekening hadden (was niet zo).

Ik was in slechts één van die reportages aan bod gekomen. Een producent had contact met me opgenomen – dit was nog vrij vroeg in het productiestadium – en gezegd dat hij 'beide kanten eerlijk wilde belichten'. Ze hadden mensen genoeg die bereid waren mijn broer te lynchen, zei hij. Wat ze nu nodig hadden voor het 'evenwicht' was iemand die voor de mensen thuis de 'ware Ken' kon beschrijven.

Ik tuinde erin.

Een stijf-gekapte blonde interviewster met een sympathieke uitstraling sprak meer dan een uur met me. Ik vond het wel prettig. Het was therapeutisch. Ze bedankte me en liep helemaal met me mee naar buiten en toen het programma werd uitgezonden, gebruikten ze maar één fragment, waarbij haar vraag ('Maar je wilt ons toch niet vertellen dat je broer perfect was? Je probeert ons toch niet te vertellen dat hij een heilige was?') was weggelaten en mijn antwoord zodanig geredigeerd dat ik in een extreme close-up die alle poriën van mijn neus uitvergrootte, met dramatische muziek op de achtergrond zei: 'Ken was geen heilige, Diane.'

Dat was, zoals gezegd, de officiële versie van het gebeurde.

Ik heb het nooit geloofd. Ik zeg niet dat het niet mogelijk is. Maar een veel aannemelijker scenario is volgens mij dat mijn broer dood is – dat hij al elf jaar dood is.

Om dat nog wat aan te scherpen: mijn moeder heeft al die jaren gedacht dat Ken dood was. Dat geloofde ze zonder meer. Zonder voorbehoud. Haar zoon was geen moordenaar. Haar zoon was een slachtoffer.

Hij leeft nog... Hij heeft het niet gedaan.

De voordeur van het huis van de familie Miller ging open. Meneer Miller stapte over de drempel. Hij duwde zijn bril omhoog op zijn neus. Zijn vuisten rustten op zijn heupen in een meelijwekkende Superman-houding.

'Lazer op, Will,' zei meneer Miller tegen me.

En dat deed ik.

De volgende grote schok kwam een uur daarna.

Sheila en ik waren in de slaapkamer van mijn ouders. Het meubilair, stevig, verbleekt, wolkengrijs met blauwe randjes, had deze kamer gesierd voor zolang als ik me kon herinneren. We zaten op het kingsize bed, op het matras met de zwakke springveren. De allerpersoonlijkste eigendommen van mijn moeder – de spullen die ze in de laden van het bolle nachtkastje bewaarde – lagen verspreid over het dekbed. Mijn vader stond beneden voor de erkerramen nog steeds opstandig naar buiten te kijken.

Ik weet niet waarom ik de dingen wilde bekijken die mijn moeder belangrijk genoeg had gevonden om dicht bij zich op te bergen en te bewaren. Het zou pijn doen. Dat wist ik. Er bestaat een interessante correlatie tussen opzettelijk toegebrachte pijn en troost, een soort spelen-met-vuurbenadering van het rouwproces. Ik had er vermoedelijk behoefte aan.

Ik keek naar Sheila's mooie gezicht – ze hield haar hoofd een tikje schuin naar links, ogen neergeslagen, starend naar de spullen – en mijn hart sprong op. Ik weet dat het raar klinkt, maar ik kon uren naar Sheila kijken. Het zat 'm niet alleen in haar schoonheid – die was niet eens wat men klassiek noemt, haar gelaatstrekken een tikje uit het lood, misschien om genetische redenen maar eerder vanwege haar duistere verleden – maar haar gezicht was zo levendig, nieuwsgierig en tegelijkertijd broos, alsof nog één klap haar voor altijd zou vellen. Wanneer ik naar Sheila keek, wilde ik – heb alstublieft nog even geduld met me – dapper zijn voor haar.

Zonder op te kijken glimlachte Sheila flauwtjes en zei: 'Hou op.'
'Ik doe niks.'

Ze keek op en zag de uitdrukking op mijn gezicht. 'Wat is er?' vroeg ze.

Ik haalde mijn schouders op. 'Je bent mijn wereld,' zei ik eenvoudig.

'Je bent zelf ook een lekker stuk.'

'Ja,' zei ik. 'Ja, da's waar.'

Ze deed alsof ze me wilde slaan. 'Ik hou van je, weet je.'

'Gelijk heb je.'

Ze sloeg haar ogen ten hemel. Toen viel haar blik weer op de zijkant van mijn moeders bed. Haar gezicht kwam tot rust.

'Waar denk je aan?' vroeg ik.

'Aan je moeder.' Sheila glimlachte. 'Ik mocht haar graag.'

'Ik wou dat je haar had gekend zoals ze vroeger was.'

'Ik ook.'

We bekeken de gelamineerde vergeelde krantenknipsels. Geboorteberichten – Melissa, Ken, ik. Artikelen over Kens tennisprestaties. Zijn bekers, al die bronzen miniatuurmannetjes die een bal serveren, vulden nog steeds zijn oude slaapkamer. Er waren foto's, hoofdzakelijk oude van vóór de moord. Sunny. Die bijnaam had ze als kind al gehad. Paste goed bij haar. Ik vond een foto van haar als voorzitter van de oudercommissie. Ik weet niet wat ze aan het doen was, maar ze stond op een podium met een rare hoed op en alle andere moeders lagen in een deuk. Een foto van de schoolkermis die ze had georganiseerd. Ze droeg een clownspak. Sunny was de favoriete volwassene van al mijn vriendjes. Ze vonden het fijn wanneer zij de carpoolmoeder was. Ze wilden de jaarlijkse schoolpicknick altijd bij ons thuis houden. Sunny was ouderlijk *cool* zonder klef gedoe, precies 'mal' genoeg, een tikje krankzinnig misschien, zodat je nooit precies wist wat ze nou weer zou doen. Rond mijn moeder hing altijd een sfeer van opwinding, iets knisperends.

We zaten daar ruim een uur. Sheila deed het rustig aan, bekeek iedere foto aandachtig. Bij een ervan kneep ze haar ogen iets toe. ‘Wie is dat?’

Ze gaf me de foto. Links stond mijn moeder met al haar glorieuze rondingen in een nog net niet obscene gele bikini, 1972 ongeveer leek mij. Ze had haar arm om de schouders van een kleine man met een donkere snor geslagen die vrolijk lachte.

‘Koning Hussein,’ zei ik.

‘Wat zeg je nou?’

Ik knikte.

‘Die van Jordanië?’

‘Ja. Pa en ma zagen hem in de Fontainebleau in Miami.’

‘En?’

‘Toen heeft mam gevraagd of hij met haar op de foto wilde.’

‘Dat meen je niet.’

‘Dit is het bewijs.’

‘Had hij geen lijfwachten of zo?’

‘Och, die zagen meteen dat ze niet gewapend was.’

Sheila lachte. Ik herinnerde me hoe mam me het voorval had verteld. Ze had samen met koning Hussein geposeerd en toen deed pa’s fototoestel het niet; binnensmonds vloekend had pa van alles geprobeerd, terwijl zij hem met priemende blikken had opgejut en de koning geduldig was blijven staan, tot het hoofd van zijn bewakingsdienst het fototoestel uiteindelijk had bekeken, het probleem gevonden, opgelost en het toestel teruggegeven aan pa.

Mijn mam, Sunny.

‘Wat was ze mooi,’ zei Sheila.

Het klinkt als zo’n afgezaagd cliché wanneer je zegt dat een deel van haar was gestorven toen Julie Millers stoffelijk overschot was gevonden, maar het probleem van clichés is dat ze vaak maar al te waar zijn. Het knisperende aan mijn moeder verstomde, werd gesmoord. Nadat ze het nieuws over de moord had gehoord, is ze niet één keer in woede uitgebarsten of hysterisch gaan huilen. Ik heb vaak gewenst dat ze dat wel had gedaan. Mijn onberekenbare moeder werd angst-aanjagend effen. Haar hele manier van doen werd vlak, monotoon – ‘verstoken van levensvreugde’ is de beste manier om het te beschrijven – en om iemand als zij zo te moeten zien, was pijnlijker dan getuige te moeten zijn van de meest dwaze kuren.

Er werd gebeld. Ik keek uit het slaapkamerraam en zag de bestelwagen van de Eppes-Essen-deli. Maagversterking voor de, eh, rouwenden. Pa had in zijn optimisme te veel schotels besteld. Zelfbe-